26ՆԱՐ ՍԷՆԷ Ն. 4694 1909 ՕԳՈՍՏՈՍ 15/8 ՀԱՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ 15 ԱՂԸՍԹՈՍ 325)(12 ՇԱՊԱՆ 1327

ՄԷՋՄՈՒԱԻ ԱԽԲԱՐ

ԳԻՆ ԿԱՄԱՅ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՒՆԻ ՓԱԽՍԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

		Ամսական	6 ամսվայ
Իսթանպոլ իլլի	Գրուշ	60	33
Թուրքիա իլլի	»	85	45
Մէյմանլիի Էճենպիլիկ իլլի	Ֆրանկ	20	10

ՀԱՐՑԵԼԻՆԵՐՈՒ վրայ ՀԱՒՄԱ. ԻՐԹԷՍԻ
ԿԻՒՆԼԷՐԻ ՆԷՇՐ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իրանք իլլի այրընա բազարլըգ։

مجموعه اخبار
بك اولى قسم جده‌سى نومره‌سى ٦٥

ԵԷՆԻ ԲՕՄԱՆ

Ղաղէթամըզը էօթէյէն պէրու օգուտան միւհթէրէմ ապօնէյէրիմիզ, պիր զէմանտան պէրու ղաղէթամըզտա սալգը պիր հալ կէօրմէքսէ տիրլէր։ Պու իսկ, խայլի վագրթ ապր քի, բօխան թէրճէմէսինէն վէ տէրճինէն սարքը նազար իթմիշ օլճամըզ օլուպ, պինապէրին եինէ բօման ալրճինէ տէվամըզը խուսուսնա արզու կէօսթէրտիքլէրինէն, պու կիւնէն իթիբարէն,

ՈՒՆ ՁՈՒՎԱԼԼԱՐԸ

նամ բօմանը թէրճէմէյէ գարար վէրտիք։

Իշպու բօման, իքի ինկիլիզ միւէլլիֆի թարաքընտան ինկիլիզճէ եազըմըշ, վէ Հանրի Ժանն նամ ֆրանսըզ թարաքընտան ֆրանսըզճաեա թէրճէմէ իսթիմիշ օլուպ, պիզ տախի թիւրքճէ թէրճէմէյէ իսթիսար իյլէտիք։

Ինկիլիզճէյէն ֆրանսըզճայա թէրճէմէ իսթիլէն պիր էսէրին մէտտ ու սէնասընը ֆայդա սատ լաւրիզ։ Գարիրնի քիրամանա միւթալէասընա սէվտամա թագտիր իսթիլճէկինէ էմնիզ։

ԱՏԱՆԱ ՖԷՋԻԼԱԸ ՀԱԳՐԸՆՏ

ՊԱՁԸ ՀԱԳԸԳԱԹ

(Ատանատան եազըմըզ տր.)

Իտարէի սապզգատա պու գատար սէնէլէրէն պէրու բէք չօղ մէմուրլարըն իրթիքապ իթթիքլէրի եաղանճըլըգ, հագգսըզլըգ, իֆֆիրատան իպարէթ ժուրնալճըլըգ, սրրֆ չիւպհէյէր իւզէրինէ էնտէնէթի հիւքիւմէթի վէրմէք եիւգինէն Օսմանը հիւքիւմէթի հէման մահվ օլմագ աէրէճէսինէ կէթիրիմիշ օլտուզու հայտ, չիւքիւրէր սլաուն քի, պագը վախանբէրվէր զախլարըն թէչէպպիւնիւ վէ օրտուն չճաախը իլլ, պու իտարապ իտեճի հալէ իսթամ վէրիլմէք իսթէնիրսա, վէ Դանունը էսասի իլան օլունարագ, արթրգ իտարէի հիւքիւմէթի սրրֆ հագզգախա վէ ատալէթէ բապթ օլունաը չի, պու եէնի իտարէ՝ հիւքիւմէթի Օսմանիէյի մահվիյէթ կիրտապընը քէնարընտա ատուրտուրտու։

Լաքին մէսէլէ՝ ատալէթին հիւքիւնիւ իլան իթմէքտէ տէյիլ՝ անըն թախպիգինէ տիր։ Պու ատալէթ՝ Տէրիսատէթտէ վէ սոնր մահվիյէրտէ իճրա օլունարգը կիպի, հէր նասըլսա, Ատանատա իճրա օլունամաը։

Ատանա իրթիճայունընը պունատան էօրթ մահ մուգատէմ թէրթիպ վէ իճրա իթթիքլէրի զախլը ամմ իլլ մէմլէքէթէ վէրտիքլէրի խարապիյէթէ թէչէսիֆ օլունուր իսէ տէ, թէճճիւպ իտիլէմէզ։ Ինչա թէրագգը արզուսընատան վէ հախթա ինսանիյէթին էն իպթիտա ատույուլարընատան մանրում զալմըշ պիր ընըգի խալգըն եարճաղը՝ պաշգա պիր չէյ օլամազ իսի։ Ֆագատ թէչէսիֆ օլունճաղ հալ՝ ատալէթի վէ հագգանիյէթի քէնտիսինէ մէպտէ վէ ալէամէթի ֆարիդա գատուլ իթմիշ օլան պիր հիւքիւմէթին միւրատ վէ արզուլարընա մուղայիր պագը սոն հալէրին պիզզաթ ատալէթի վէ հագգանիյէթի իյգա վազիֆէսիյէ միւքէլլէֆ օլան մէմուրլար թարաֆընտան զուհուրա կէլտիկի կէօրիւլմէսի տիր։

Կէչէնէկ զաղէթալարատա նէշր օլունան Ատանա Տիվանը հարպընին բարբարնա կէօրէ, կէօյա իսթիզլալիյէթ ֆիքրի իլէ էրմէնիլէր Ատանանընն ատնիզ՝ եազըն օրմասը վէ էճնէպիլէր պուլունմասը վէ ափկէր սէպէպլէր հասէպիյլէ օրտաա հիճրէթ իթմիշլէր իմիշ։ Մալիւմ տիւրքի, Ատանայա հէր սէնէ մահսուլ վագթնատա 40-50,000 ամէլէ կէլիր։ Պունուն 10-15,000/ Խրիսթիան օլուր իսէ, պագիսի Իսլամ տրր։ Աճապա Իսլամլար տա մը իսթիզլալիյէթի իչին կէլմիշ իսիլէր։ Տիկր թարաֆտան, պիր զամ սէնէտէն պէրու իչէրլէրտէ հիւքմ իտէն զարարլէթտէն էզիլմիշ օլան էհալի, կէրէք հիւրրիյէթտէն էվվէլ, կէրէք հիւրրիյէթտէն սոնրա, Ատանանընն զէնկին օվասընատա պիր բարչա էքմէք պուլմատա կէլմիշլէր իսէ, իսթիզլալիյէթի վէ սարիէ էֆքեարը՝ յա մը կէլմիշ օլուրլար։ ազ չօգ հալի վագթը օլանլարատան գա՞չ քիչի կէլմիշ իսէ, կէօսթէրսինլէր։ Շու հալատ պու ֆարլիյէթին Եվրոպը իտարէսինին չիւպհէ վէ վէսվէսէլէրինատէն նէ՞ ֆարգը վար տրր։ Շունու տա իլավէ իսէլիմ քի, պէօյէ պիր չիւպհէ իզէրինէ էհալի թարաֆընտան Խրիսթիանլարա գարշը վուգու պուլան հիճամ կէօսթէրիլիր իսէ, արթրգ Խրիսթիան էհալի իչին թէէմինատ գալը մը, զիրա արզու օլունաը՝ վագթի պու թարզ չիւպհէլէրէ պէհանէ պուլմագ էն գօլայ պիր չէյ տիր։

Սիլահլարա կէլինճէ, պու նոգթա իւզէրինէ վէրիլէն ճիւմլէ մալիւմատլարընը պիր գատարը վար տրր քի, մէսէլէյէ պիւսպիւթիւն ֆարգը պիր բէնկ վէրմէքտէ տիր։ Պիր չօղ մէմուս սիլահլար կէթիրիլմիշ ատնիլիօր, վէ պունուն իւզէրինէ սախլան սիլահլարընը տատի օրթատա գոնուլուսօր քի, էքէյի ճէսիմ պիր բագգամ տրր։ Լաքին չու ֆարգ գոնմասօր քի, պու բագգամ, մէմնու սիլահլարընը տատի տէյիլ։ Իլլա աշզգատան սախլան ուֆագ թէֆէք բէվոլվէրլէր վէ տախ սիլահլարընը տատի տիր քի։ Հիւրրիյէթտէն սոնրա չօճուգճա պիր հավէս իլլ չօգլարը սախլան ալարլար։ Լաքին պունլարընը նէ՝ էհէմմիյէթի օվասիվիր իսի։ Թիւքքէր՝ Էրմէնիլէրտէն զիեատէ պու սիլահլարատան ալմըշլար տրր։

Պիր տէ էսկի էրմէնի գրաֆիյէթին նիշանլարընընն, զրալլարընն վէ թարիխճէ մէշհուր զախլարընն չիմիրլէ զատար գախիէն մէմնու թատվիրլէրինին մէյատնա գոնմասը մէսէլէսի սէօյլէնիհօր քի, պու տա Ատանատա տէյիլ։ Տէրիսատէթտէ թագ օլունուպ, հէր թարաֆտա սախլըմըզը կիպի, Ատանատա տախի ֆիրսախթ իսիլմիշ տրր։ Տէրիսատէթտէ էրմէնիլէր պու ճիհէթտէն մէսուլ թոխթուրմասընընը հալատ, նէյզ՝ մէպնի Ատանատա մէսուլ օլուհօրլար։

Բէզալիք հիւքիւմէթ, սիլահ տթան էրմէնիլէրի սէրպէսթ պրագմըշ տա, Իսլամլարը սէրբէսթ իթմիշ տէնիհօր։ Պու՝ կիւլունճէք պիր սէզ տիւր։ չու գատարընը պիլիրիզ քի, իլք վուգուտթ պայլատաճաղը սըրատա, չարշըտա պու սէզգիւն պիւսպիւթիւն մուղայիրի վագը օլմուշ տրր։ Էկէր չու հալատ հիւքիւմէթ, Իսլամլարը տէրբէսթ իթտի իսէ, պինէրճէ մէմուրլար թարաֆընտան զուհուրա կէլտիկի կէօրիւլմէսի տիր։

Խրիսթիանլարը քիմ էօլտուրսա. աճապա Խրիսթիանլար պիրպիրլէրինի՞ մի զրրաբլար։ պու նոգթատա տախի իրթիճայունընն հագգդէթի հագի կիզլէնմէք վէ աքտրնի կէօսթէրմէք եօլունատաքի թէչէպպիւսլէրի՞ էբէյտէճ պիր քիւսթախլըգ տրր։—Էրմէնիլէրին, եիկիտլէրինի, Իսլամլարը թէչէգ իթթիմէք իւզրէ մահալլէլէրէ կէնտէրմիշ օլտուզլարը տա պէհան իսիլիսօր։ Խարապ օլան եէրլէր ազալարը, վէ եախսա իսարապլարը հա՞նկը իւնսիրէ ապիա օլտուզը թանգրգ օլունարա, պու սէօզիւն ատրէճէի սրհհէթի թէհադգուգ իսէր։ Իսլամ մահալլէ վէ էվլէրինատ հիչ եանկըն վէ գախլ վուգու պուլմասընը հալատ, պու սէօզ նա՞սըլ սէօյլէնպիլիր։ Պունլարը Իսթանպօլատա ինանըրմագ պէլքի դագիլ տիր։ լաքին Ատանատա պուլունանլար իչին միւմքինսիզ տիր։

Պու ճիւմլէնին՝ էրմէնիլէրին չանատէթի իլէ թատիգ օլունուսը տա իլավէ օլունուսօր։ Էվվէլ, պու օլապիլիր։ զիրա Իսթիսատատ զէմանընատա հէր եէրատ պիր թագմ ատի քիմսէյէր քէնտի մէնֆաաթլարը իչին խաֆիյէյիկ գատար թէնէզզիլ իթթիքլէրի կիպի, պուրատատ տախի օտէնիլէրէն պուլունուր։ Հախթա ոնլարատան պիրինին Մէչրութիյէթին իյանընատա, տումամ Իսլամ վէ Խրիսթիան էհալիսի թարաֆընտան կէօրսիւկիւ ըզզալէթ վէ կէչիրտիկի թէնիքէլէրէ պաղարագ, օ կիպի պիր ալչաղընն ուզագ մէմէքէթլէրէ կիտիպ կիզլէնմէսի լազըմ կէլիր իքէն, պուրատատ գալմասա ճէսարէթ իթտիկինէ՝ ճիւմլէ թարաֆընտան թէճճիւպ իտիլիսօր իսի իսէ տէ, պու ճէսարէթին նէրէսէն օլտուզը չիմտի անլաշըլմագատա տրր։ Պու կիպի ալչագլարընն չահատէթի իլէ վէ թէհտատի վէ սարիէ իլէ պիտուչլարընն մահքիմիյէթինէ, տատէթի Օսմանիէյինին միւսատատ իսէմնէճէկինէ, վէ էր եա կէճ միւթէճատըրլարընն ճէզտի սէզտարընը պուլատագլարընա էմինիզ։

Պիր տէ, էրմէնիլէրին վէ Իսլամլարընն, Տէրիսատատէթ պիր թէչէկրաֆ քէչիսէսիյէ, Յունիս 10 եէվմի մախսուսար միլի միւնասիպէթիյլէ Տիվանը հարպընն լոզվընը իսթիրհամ իյլէմիշ օլտուզը աէօյլէնիհօր։ Պունատա պիր եանլըշլըգ օլմագը տրր։ զիրա հէր նէ գատար տատէթի բէնէսինէն գուրթարմագ վէ իչի գարթմագ մագսատիյլէ Իսլամլար թարաֆընտան պունա թէչէպպիւս օլունաը իսէ տէ, Խրիսթիանլար պունա մուվաֆֆագատի իսէմտիր։ Ցիլվագը պէօյլէ ապիմ պիր ճինսեէթին պու սուրէթէլ գաբատըլմասը՝ ումում հիւքիւմէթին զարարընը մուճիպ վէ տիկէր վիլայէթլէրէ տէ պիր սուճ իսրէթ օլաճաղընա չիւպհէ իտիրէմէզ։

Ատանա Տիվանը հարպը պուրատա վասըլ օլմազատան էվվէլ, պուրատատ թէրթիպ օլունան հէյեէթի թանզիմէթինին սոն տէրէճէ ատատէթիպճէ իճրա գէլընան թանգրգիթը սապիթ թութուլմըշ տրր։ Վէ պու տա։ քէնտիլէրի իրթիճա թարաֆտարընը օլտուգլարընատա, հէմ քէնտիլէրինի, հէմ չէրիքլէրինի գուրթարմագ իչին հէր տիւրլու տէնիհէլէր վէ եալանլար իլէ թա իսթիտատլարընատան վագրայա պաշգա պիր բէնկ վէրմէյէ չալըշմըշլար։ Վէ իսթինթագլարը տա օ տիւրլու ալմագ իչին հէր տիւրլու սուճ մուամէլատատա պուլունմըշլար տրր։ Թասիֆ տիր քի, պիտատէթինատ պու թարզ պիր էսաս իւզէրինէ իճրա օլունան մունտաքիմ, օ էսաս իսգէրինէ ավամ իթմիշ։ վէ օ եօլատա պիր բարբար թանգիմի աչ պունատան իլէրի կէլմիշ տիր։ Եօղատա Տէրիսատատէթտէն կէլմիշ օլան վախանբէրվէր զախլարընն ատատէթինէ ատա չիւպհէ իսրէլմէզ իսի։ Ատանէն իրթիճայունընն բէք ուսթատլըգը վէ չէյիանի իֆատատրնա ինանըրմատա տամ մէզքիւր բարբարն թանգիմինէ ակէպ օլմուշ տրր։

Ֆիլհագրգա իլք վուգուտատան սոնրա, եանի Ապրիլին 12-ինէ, պու օրտուսան պիր պէօյուք չէնրիմիզէ վասըլ օլտուզընատա, պու չէնրին խարապ օվմասընա սէպէպ օլան պագը Իսլամլար քէնտիլէրինի լանրգ օլտուգլարը ճէզատան գուրթարմագ ֆիքրի իլէ, պիր թագմ ակսիսէլէր ուրտուրատագ, եէնի կէլմիշ վէ մէմլէքէթի պիրմէյէն տաքէլ, եազըն օլան Իսլամ մահալլէլէրինատն տիտարբարգլարը գուրչունլարընն Խրիսթիանլար թարաֆընտան տիրլրարգը ինանըրմատա մուվաֆֆագ օլտուգլար։ Պունդն իւզէրինէ պիրինճիսէն տատա զինատատ միւատիշ պիր ֆէնիա վուգու պուլտու քի, չի ֆտիյէտէք եազըլարատա պէր թատֆիլ կէօսթէրիլմիշ տիր։ թէկքարա հատէթ եօգ տրր։

Լաքին իրթիճայունընն գուրարը պու տուզագ, չէնրի թանբեհանլարը ատատատամագ։ գիրա տաքէր չատրլարընն վէ Իսլամ վէ Խրիսթիան մահալլէլէրինին վագիյէթի, պունդն նէ՝ գատար եատան վէ գապիլսիզ օլաբզրնը հալէն իսգատի իսէ-գիլիր։ Փագատ էօյէ պիր ալթիսամիլիք տրատրնատա տաքէրլէրին ատատանմասը տա գապիլսիզ պիր չէյ տէյիլ տիր։ հախթա պագը գապիթլէրին, խուսուսի սուրէթէ գէօնուչտրգլարընատա, եանլըմըշ օլտրգլարընը իգրար իթթիքլէրի իչիտիմիշ տիր։

Իչիմ, էկէր օ գապիթլէր պունու աչիքտար սէօյլէսէյէր վէ քէնտիլէրինի ալատատանլարընը քիմէր օլտուգընը իչտր իթսէյէր, հէմ ատատէթի մէյատնա չըգտր։ հէմ չէրիֆլէրինէ իսալէ կէլմէզ։ զիրա եանլըմագ ինատն իչին տախմա միւմքին օլտրգընատան, եանլըմագատան զիյատէ եանլըշնատա իտրար իթմէք չէրէֆէ տոգանատիր։ Իսմի օ մէչհուր օրտուսընն չէրէֆինէ իսալէ կէթիրմէմէք իչին, հագգգրգէթի մէյատնա գօյմագատան չէքինէճէք պիր սէպէպ եօգ տրր։ հախթա օ իգրար քէնտիլէր իչին պագիսի չէրէֆ օլտրգ։ զիրա ատատէթէ, ինանիյէթէ վէ պինատն ալէյհ վախանատ պէօյուք պիր իսրէմէթ իսիլմիշ օլտրգ։

*** Այտրգմըզ սոն խապէրլէրէ կէօրէ, հագգգաթ Իսթանպօլատա մէյատնա չըգմըշ վէ Խրիսթիանլարընն պիսուչ օլտուզը թէպէկեան իթմիշ օլտրգը հալատ, պուրատատ Խրիսթիանլար հալէա հագգսանէլէրատ սիբրինճէքատ վէ պագըլտր՝ հագգգաթ մէյատնա չըգմատատան էվվէլ մահքիմ խարիպ, հագգգաթնընն մէյատնա չըգարըլընատա սէրպէսթ պրագրըմատարը իմիտ խարիր իքէն։ Բայատ գալէսինէ կէօնատէրիլմիշ տիրլէր։ Հախթա Խրիսթիանլար հագգընատա մահքիմիյէթլէր ատվամ իթմէքտէ տիր։ պու հալ՝ պիթթին Խրիսթիանլարը իմմիտ քէսքինլինէ տիւշիւրմէքտէ տիր։

Իսլամլարատան տա չօղ մահպուսատար վար տէնիլիօր վէ զաղէթալարատա իլան խարիիօր իսէ տէ, Խրիսթիանլար տայարատան պէրու մահպուս գալմագատա իքէն, Իսլամլար պիր թարաֆտան մահպուս իտ-

տիլիպ, սիկէր թարաֆան թախլիյէ ի-տիլմէքտէ տիրլէր։

*** Էհալինին բէրիչանլըղընա հաւտուտ եօգ տուր. չիմտիյէ գաառը չաարրլարտա, պաղլարտա, աղաճ քէօշէլէրինտէ սէր սէֆիլ պարընտըլար. վէ պէօյիւք իւմիտլէր վէրիլտի. ֆագաթ եաղմուրլար մէվսիմինէ անճագ պիր այ գալմըշ օլաբղը հալտէ, հալէտ պիր թէշէպպիւս օլմամըշ աբը։ Արթըգ պաղլարտա տուրուլամազ. էհալի չէնրէ կէլմէյէ մէճպուր. լաքին նէ՝ էվվար, նէ՝ ալ էշտա։

Խրիսթիանլար պէօյէ մազատուր վէ ըէք պէօյիւք զուլմ կէօրմիւշ օլաբգլարը հալտէ, պիր ալ հագգանիյէթ վէ հաղբէէթ խլչաֆընտա նէշրիեաթ՝ ճընլարընը թաղնէլէմիշ վէ Խրիսթիանլարընն մէյուսիյէթինը արթըրմըշ աբը։ Զօգլար տա սէֆալէթ գալաճագլարընը պիլտիքլէրի հալտէ, հրճրէթէ տէվամ իմմէքտէ տիրլէր։

Ատանա 11 օգստ. 1909

* * *

Պու մէքթուպ, պիզէ, ալաֆ. օգստ. 11 թարիխյէ եազըլմըշ աբը։ Շու գաառ քէ, եազըլան չէյլէրտէ ասլա եէնի պիր չէյ եօգ աբը։ Պապը Ալի ճանիպինտէն վէ Մէհմէտ մէպուսան թարաֆընտան Ատանայա թանգըգաթ իչին կէօնտէրիլմիշ օլան սիբֆէթիլէր՝ հագգանիյէթ վէ ասալէթի զաթէն մէյտանա չըգարաբգլարը վէ էլան իմթիքլէրի կիպի, կէչէնտէ Մէճլիսի վիքէյլճա գապուլ վէ թաստիք վէ ըէսմի զաղէթատա վէ տիկէր զաղէթալարտա նէշր իտիլէն պէեանտամէէ ըէսմի իլէ տաիսի, Ատանա ֆէճիասընը միւսէպպիպլէրի օրթատա գօնմուշ, վէ էրմէնիլէրէ ամֆ օլընան իսթիգլալիյէթ կիպի էֆքարընը գամիէն ասլ ու էսասը օլմատըը պէեան իտիլմիշ տիր։ Տիկէր թարաֆտան, Ատանա ֆէճիասը միւսէպպիպի օլմազլա մաղնուն օլան վալիի սապէգ իլէ մէմուրիյն վէ պապը էշրաֆընը մուհաքէմէ ալթընա ալընմասը վէ Տիվանը հարպ բէիսընին թէպտիլ իտիրմէսի, հրքիմէթը Օսմանլէէնին ատալէթ վէ հագգանիյէթբէրվէրլիկնէ պէօյիւք ատիլ, վէ սիկէր թարաֆտան միհրթանիյն վէ պիշարիկեանընն գայրըլմագտա օլմասը վէ պունատան պէօյէ տէ գայրըլմաճաղը շիւպհէսիզ իտուկինտէն, արթըգ հսկի եարալարը ունութմատա չալըշարագ, իսլամ վէ Խրիսթիանարտանտա իթթիֆագ վէ ուխուվվէթին թէմէլ թուութմասընա զայրէթ իտիվէսինի թավսիյէ իտէրիզ։

Պու կիւն Ատանա վիլայէթինէ, ճէմալ պէյ կիպի պիր վաթանբէրվէր վէ ատալէթ ու հագգանիյէթբէրվէր զաթըն թայեինի՝ վիլայէթը մէկզիրբէ էհալիսինին աճըլարընը ունութտուրմատա վէսիլէ օլաճագ աբը։ Հիքիմէթ վէ հէր տուրլ վէ վաթանբէրվէր Օսմանլը, Ատանա ֆէճիասընտան ասլայը ֆէվգէլատէ միհթէսասիր օլմըշ աբը. զիրա վուրուլան օ խանչէր՝ եալընըզ Ատանատա տէյիլ, ումում վաթանը Օսմանիյէ, Միլլէթին գալպինէ վուրուլմըշ աբը, վէ օ խանչէրի գուլլանան մէէլուն վէ խայինլէրէ, պու կիւն հէր քէս, իսլամ վէ Խրիսթիան, լանէթ օգուտմագտա աբը։

ՊՕՂԱՋԼԱՐ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

(Բարիզտէն ալաֆ. օգս. 19 թարիխյէ «Թանին»է եազըլմըշ աբը։)

Պու սապահ, թէլէկրաֆ հավատիսի օլարագ, Ռուսիա Զարընը, Իթալիա դրաբլյա միւլագաթընտան սոնրա, Ավսթրիա-Մաճարիսթան իմբէրաթօրը Ֆրանսուա-Ժոզէֆի տէ զիեարէթ իտէճէկինի անլատըզմըզ զման, Զարըն պու զիեարէթի հագգընտա միւմքին օլտուղը գատար մալիւմաթ ալմագ արզուսինէ տիւշտիւմ։ Պունտան 20 կիւն էվվէլ, Զարըն, Ինկիլթէրրա գրալընը զիեարէթի էանասընտա, Ֆոօվէատէ իճրա իտիլէն չէնլիքլէրտէ պուլունմագ հավվէսիյէ օրատա կիթտիկիմ զէման, տահիմա քէնտիմէճ հայիզի մալիւմաթ ատա իյլէտիկիմ զէվաթ իլէ գօնուշարագ, Ինկիլիզ վէ Ռուս բիճալը սիեասիյէսի արասընտա պիզէ տաիր պանալար ճէրէէան իտիպ իթմէտիկինի անլատաղա չալըշտըմ, չիւնքի էվվէլճէ տէ «Թանին»ատ պիր նէպզէ պանա իյլէտիկիմ կիպի, չօգտան պէրի Պօղազլարընն աշըլմասը մէսէլէսինին տէվլէթլէր արասընտա մուճիպի թէագիպ վէ միւզաքէրէ օլաճաղը ֆիքրինտէ իտիմ։ Մաէթթէէսսիֆ պու զէմանլարտա Բարիզտէ էվման հիչ քիմսէ գալմամըշ կիպի տիր։

Բարլամէնթօնընն թանիլ զէմանը օլաբղը իչին, ահան վէ մէպուսանընն քիմսի մէսիրէլէրտէ, քիմսի տէ սէյֆիէլէրինտէ իսթիրահաթլա, պաղըլարը տա տէվայիրի ինթիխապէլէրինտէ էհալի իլէ միւզաքէրաթտա պուլունմագլա մէշղուլ աբրլար։ Պունունլա պէրապէր տահանան վէ մաբրուֆ միւվէրրիխլէրտէն պիր զաթ իլէ գօնուշմանա մուվաֆագ օլաուք։ Բէնտիսինէ էվվէլճէ հաղբրլատըղմ պիր սիւալ, կէօհա սօգագտա կիտէն պիր տաէմին տիկէր պիրիսինտէն սիկարասընը եազարքէն սօրատուղը սիւալ պէնզէր պիր գայտարզլըգլա իրատ իթտի.

— Շու էնտատ տէվլէթլէր արասընտա Ռուսիա իչին մէնֆատթը, Թիւրքիա իչին տէ մահզուրը օլան պիր մէսէլէտիր, Լոնտրա բրօթօգօլընընն թատիլի մէսէլէսինտէն պանա իտիլտիկի ֆիքրինտէ՞միսինիզ։ Ղազէթալար, պիր միւատէթատէն պէրի պու եօլտա պիր չօգ չէյլէր նէյր իտիեօրլար։ Պիթթագի պունլար պիրէր թէճրիւպէ պաղօնընընտան իպարէթ օլտուղը իչին, օ գատար հայիզի էէմմիյէթ ատիլ տիրլէր։ Լաքին հագգէթէն պէօյէ պիր թատավվուր վար տա, մէվգբի իճրայէ գօնմագ իւզրէ պուլունուլբեօրսա, պունընն բէք մուվաֆըգ վէ միւտայիտ չարթլար թահթընտա հուսուլ պուլմատանընը զանն իտէրիմ... Պիլիատսա չու էնտատէ Շարգա տաիր հալլ օլունմագ պիր սիւրիւ մուալլագ մէսէլէլէր մէվճուտ իքէն, պունա պիր տանէ տահա իլավէսի հիչ խոչ տէյիլ տիր։

Մուխթըսրըմ, պիր լահզա տիւշիւնտիւքտէն սոնրա, պէր վէճհի տիր իտարէի քէլամ իթտի.

— Ծիքրիմճէ, Ռուսիա կիպի 130 միլեօն նուֆուսա մալիք գօճա պիր մէմլէքէթին, սէնէնին պէօյիւք պիր գըսմընտա գապկի իսթիմալ վէ իսթիֆատէ օլմասան Պահրը Պալթիգ վէ տաէթա պիր չըգմազ սօգագ հալինտէ պուլունան Պահրը Սիեահ իլէ ինթաթա օլունմըշ օլտուղը հալտէ, էվրօքանընն պիր ուճունա սըգրչըպ գալմասընը, սիզ տէ ինտաֆըզճա պուլմա՞զմըզընը։ Ռուսիա հիքիմէթի, Պահրը Մուհիթի Ռէպիրէ տուղրու իլերլէմէք, պու թարաֆտաքի զարարը օ թարաֆտա տօլտուրմագ իչին բէք չօգ ֆէտատքարլըգլարտա պուլունտըղը, վէ սոնրա տա պիւթիւն պու զայրէթ վէ մէսաիսին նէ կիպի պիր ազրպէթէ միւնճիրը օլտուղը ճիւմլէճէ մալիւմ տիր։ Ռուսիա, իլերլիքքէն, էօնիւնէ, մէնաֆիի թէհլիքէյէ մաարուզ գալան Ճաբոնիա չըգտը։ Ճաբոնիա, պու մէսէլէսինին քէնտի հաեաթընա թէսլիւգ իյլէտիկինի պիլտիկի իչին, իլերի աթըտը, Ռուսիանընն էօնիւնէ կէչտի, միւթթիֆգիմիզի մաղլուպ իթտի։ Պու սուրէթլէ չօգ երքէն մէվգբի ֆիիլէ գօնմուշ վէ իհրազը զալէպ իչին լաղմ կէլէն թէապիրլէր հաղբրլանմամըշ պուլունան պիր թատավվուր իճրա օլունմասը։ Պունուն իւզէրինէ Ռուսիա, եինէ կէլտիկի թարաֆա, Էվրօքաեա թէվէճճիհ իթտի։ Ավսթրիանընն ախիրէն իճրա իյլէտիկի իլերի հարէքէթի, պու հարէքէթէ տէվամ իտէճէկի հագգընտա կէօսթէրտիկի նիյէթ վէ սէպաթ, եալընըզ Ռուս բիճալը սիասիսինին զիհնինի ալթիսթ իթմէքլէ իքթիֆա իթմէզ. պէլքի Ռուսիա թարաֆընտան եիւզ սէնէտէն պէրի թատագիպ իտիլէն բօլիթիգանընն նէթիճէսինի թահթը թէէլիքէյէ իլգա իյլէր։ Ռուսիա, Պալգանլարտաքի նուֆուզընընն արթըրըլմասը իչին բէք չօգ չալըշը, պու չխուսուստա նադատէն վէ ճանէն բէք պէօյիւք ֆէտատքարլըգլարա գաթլանտը։ Պէօյէ օլտուղը հալտէ, պունատան իսթիֆատէ իտէն իւչինճիսի պիր չանս օլտու։ Պինատէն ալէյհ Ադատ իւլ Համիտին թէրթիպ վէ իհզար իյլէտիկի ատֆրատատան՝ Ռուսիանընն տա եէմէս՝ թատիի տէյի՞լ մի տիր։

Ճէվապ վէրտիմ.— Լաքին, ազիզիմ, Ռուսիանընն պիր արզուսընը եէրինէ կէթիրմէք իչին թիւրքիանընն իսթիգլալընա մահլիք պիր տարպէ էնտիրմիշ օլմագ լազըմ կէլմէ՞զ մի։ Պօղազ-իչի, պիր մէվգբի պահրի օլմագ իթիղարբյա, սատէ Պահրը Սէֆիտ լիմանլարընընն տէյիլ, սահիր եէրլէրտէ պուլունան պիթիւն յիմանլարընն տա ֆէվզինտէ պիր էհէմմիյէթի մախսուսէյի հայիզ տիր։ Գալաթա լիէ Իսկիւտար արասընտա էճնէպի հարպ սէֆինէլէրինին լէնկէրէնտագ օլմասընա միսատատ իթմէք՝ Թիւրքիանընն էճնէպի հիմայէսի ալթընա ալընմասը տիմէք տիր։ Պէօյէ պիր հիմայէյ տէ, կէնճ, իհթիեար, հիչ պիր Թիւրքիէն բազը օլաճաղընա իհթիմալ վէրէմէմ։ Թիւրքէր՝ պունընն իչին «հէրչիպատատպա» տէյիպ, հէր չէյի կէօզէ ալարրաճագլար աբը։

Մուխթարբրմ ճէվապ վէրտի.— Եօգ, ազիզիմ, եօգ... մէսէլէյի պու գատար պէօյիւթմէյինիզ։ Էվրօքանընն ագլ ու տիրայէթինատէն իւմիտինիզի քէսմէյին։ Էկէր Էվրօքա էլեկվա Պօղազլարտա տտիր օլան մէվատտը ատտիէյի պիր սուրէթլէ թատիլ իյլէմէք իսթէեօրսա, պունուն իչին մութլագա պիր թազրմ թէատպիրի իհթիեաթի իթթիխազընա, պիր թագրմ թէէմինաթը գավիէ իպարազընա լիւզում կէօրէճէք տիր։ Թիւրքիանընն իսթիգլալը միլքիսի, պու կիւն Էվրօքա մուվազէնէյէթ սիեասիէսինին էն պիրինճի չարթլարընտան տըր։ Թիւրքիանընն տիչարը զատֆ օլմասընա քիմսէ բազը տէյիլ տիր. չիւնքի պու սուրէթլէ Էվրօքա սուլհ ու միւսալէմէթը ումումիէսի ալթիսթ օլուր։ Պիւթիւն տիւլը մուազամանընն Թիւրքիատաքի խատրէի ճէտիտէյի ալգըշլամալարընընն էպէպի պու տէյի՞լ մի տիր։ Սոն զէմանլարտա Թիւրքիատան հէր քէս հիսսէսինի ալաը. եալընըզ Ռուսիա գայտը։ Իհթիմալ տրբ քի, Ռուսիա իչին տէ պիր չէյ գարարլաշտրրըմըշ տրբ։

Հէր նէ գատար մուխթարբրմ Էվրօքա անվալը սիասիսինտէ հայիզի հիքմ ու գէուվվէթ տէյիլսէ տէ, քէնտիսինին պու մէսէլէ հագգընտա պու սուրէթլէ իտարէի քէլամ իթմէսի՝ պէնի օլտուզճա տիւշիւնտիւրտիւ։ Բէնտիսինէ տէտիմ քի, «Պիր վագըթլար թարիխի տտիր օլան պիր՝ էսրէտէ օգուտըղըմա կէօրէ, ինտանլար՝ մէտէնի ճէմիյէթլէր հալինտէ եաշամատա պաշլատըգլարը զէմանատա պէրի, 8,132 միւսալէհանամէ ագա իթտիքլէրի հալտէ, պունլարատան էլեկվա իչ վէ եախսա տէօրթ տանէսի պէրհատաթ, եանի մէրի գպապիզմիշ տիր։ Շու հալտէ Թիւրքիանընն թէմամիի միւլքիէսինի թէէմին իչին պիր չօգ մէրասիմ իլէ ազաբ իմզա իտիլէճէք պիր մուահէտնամէնին իիալ իտիլմէէճէկինի նէ՞ սուրէթլէ թէէմին իտէպիլիրսինիզ։ Մէսէլա, միսալ օլարագ, Պէրլին մուահէտնամէսինի ալընըզ. պաշգալարընընն մէնաֆիինէ միւթէալիգ օլան պիւթիւն մատտէ վէ ֆըգրալարը տահմա մէրի դալմըշ օլտուղը հալտէ, պիզիմ մէնաֆիիմիզէ այտա պուլունանլարը քէէնդէմնէքքիւն հալինտէ զալմըշ աբը։» Պու սէօզիւ սէօյլէր սէօյլէմէզ, մուխթարբրմ հայգբրաբ.

— Պէրլին մուահէտնամէսինին սիզին մէնաֆիինիզէ տտիր օլան ահքեամը քէէնդէմնէքքիւն հալինտէ գալտը իսէ, պունտաքի գապահաթ էվրօքանընը մը տրը։ Սէնէլէրճէ մէմէքէթինիզի էն քէօթիւ, էն ֆէէնա պիր ահվալ իլէ իտարէ իթտինիզ։ Շու հալտէ հիտատէթ իթմէք լազըմ կէլիրսէ, սիզին բիճալը հիքմէթինիզէ գըզմալըսընընզ, օնլարա տարըլմալըսընընզ։ Պիւթիւն պաշընընզա կէլէն ֆէլաքէթլէրին եէկնանէ միւսէպպիպլէրի օնլար աբը։ Դավտիար տա, էֆբատա կիպի տիր. էկէր քէնտինիզի զօճուլարընընզն հիւճումլարընա, էնթրիգալարընա զարշը մուգապէլէյէ հալրը պիր հալտէ պուլունտրմազանընզ, պիւթիւն հուզուգընընզը քէնտիլիկինտէն զայպ իտէրսինիզ։

Ղէն, շու սէօզլէրի իլավէ իթտիմ.— Օ հալտէ, պիւթիւն էմրը աքս իչին իտիլէն իտատատարա բաղմէն, էվրօքա ուտուլը սիեասիյէթը հազրբէսի, զուվվէթին հագգա զաղէպսինտէն իպարէթ տիր։

Մուխթարբրմ տա շու ճէվապը վէրտի.— Էվվէլ էֆէնտիմ, ատատիկինիզ կիպի, պունուն իսպաթընը արամագ իչին տէ ուզաղա կիթմէկէ հաճէթ եօգ տրը։ Կիրիտ մէսէլէսի բէք ալէա իսպաթ իտիեօր։ Էկէր պու կիւն Եունանիսթան սիզին գարշընընզտա արզը թէսլիմիյէթ իտէճէք օլուրսա, պունուն սէպէպի չունատան իպարէթ տիր. Սիզ, օնատան գավիսինիզ։ Իյթէ պու միսալի կէօզ էօնիւնտէ թուութարագ, հէման վագբթ կէչիրմէէրէք, օրատանընզը թէրսին, սէրվէթինիզի թէզեիա, ատանմանընզը թատքիմ իտինիզ։ Գուվվէթ՝ պիր ալէաթը թէարրուզ վէ թէճավուզ տէյիլ, պիր միւատֆիի հագգ ու հագբգէթ օլարագ գուլլանընըմասը տրը։

— Շու հալտէ, սիզին ֆիքրինիզ, Պօղազլար մէսէլէսինին էլեկվմ մէվզուի պատս օլատուղը մէրքէզինտէ տիր։

— Էվվէթ, ազիզիմ, էվվէթ. մէսէլէսինին սիզին մէնաֆիինիզէ մուզիրը օլաճագ պիր սուրէթը հալէ իպթիրան իթմէմէսի իչին, լազըմ կէլէն չէյլէն եաբըլմասը տա, սիզին իւզէրինիզէ թէրէթթիւպ իտէն պիր վազիֆէ տիր։

Պու սէօզլէրտէն սոնրա պիր ազ տահա էօթէտէն պէրրատէն գօնուշարագ։ Բէք միւթէնա զէվաթա հատ իթտիկիմ պիր սէլամա քէնտիսինի սէլամլատարագ այրըլտըմ։

ԿԻՐԻՏ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Համի տէվլէթլէրին նօթասընա ճէվապէն Պապը Ալինին նօթասը, էվվէլքի կիւն խարճիէ նազրը թարաֆընտան իմզալանմըշ վէ տիւն սապահ, սիւֆէրանընն էն գըսէմիսի օլան Իթալիա սէֆիրինէ թէսլիմ իտիլմիշ տիր։ Պու նօթատ ճէվապտէ, Պապը Ալի, մուհարէպէտէն հէր սուրէթլէ կէրի տուրմագ արզուսրյա պէրապէր, պիր ան էվվէլ Կիրիա վէ Մաքէտոնիա մէսէլէլէրինին տէ սուրէտէն վէ գաթիէն թէավիյէսի էմէլինտէ օլաբղընը, վէ զաթէն տէվլէթլէր՝ Մաքէտոնիատա պուլանան միւլքիէ վէ մալիէ մէմուրլարընը կէրի չաղըրմագլա, Միւրթէկատ հուսուլէ կէլէն իթթիֆագը ֆէսխ իթմիշ օլաբգլարընտան, Կիրիտ գաթի պիր չէքը հիքմէթ վէրմէք իւզրէ իճրատ մուխթարէրթա պաշլանմասընը թալեպ իյլէմիշ տիր։

Պունատան պաշգա Պապը Ալի, մէնաֆիի Օսմանիէնին պիր մուխթարատա տիւշար օլաբղընը կէօրտիկիւ թագտիրտէ, իճապ իտէն թէատպիրի իթթիֆատէ սէրպէսթ օլաճաղընը իլավէթէն պէեան իթմիշ տիր։

*** Տէվլէթլէրին, Գարբաթօս տատասընտա պուլընան Օսմանլը տօնանմասը գօմանտանը Կամպլ բաշանընն օրատատն չէքիլմէսինի էմր իթմէսինի մէգքիւր նօթանընն պիր եէրինտէ Պապը Ալիտէն թալէպ իթտիքլէրինէ տտիր օլան չայեալարընն տալը օլմայբգ, տէվլէթլէր՝ նէ՝ Գարբաթօսատան վէ նէ՝ տէ Պահրը Սէֆիտ տօնանմասընտան պատս իթմէմիշլէր տիր։ Զաթէն պու տօնանմա՝ պիր Օսմանլը տատասը սուլարընտա պուլընմագտա տրը։

*** Իթթիհատ զաղէթասը, տէօրթ հատմի տէվլէթին, Կիրիտ մէսէլէսինի հալ

իթմէկէ մէմուր օլարգլարընը եազարդը սբրատա, տիեօրքի. «Ֆրանսա հիւքիւմէթի, Շարգ մէսէլէլէրինատէ տահմա թէվասիւթ բօլընը իճրա իթտիկինատէն, Բարիզ գապինէսինին պու մէսէլէտէ միւթէչէպիւս օլմահաճագը ալրքեար սբր։ Իթալիա հիւքիւմէթի տէ, պու մէսէլէտէ իլէրիյէ աթըլմազ իսթէմէիօր։ Էքսէրիյէթի թասագիպ իտէէք տիր։ Պու հալատէ ահվալը հաղբրէտէ պիր թէսվիէյի գաթիէ եօլը կէօսթէրէճէք օլանլար՝ Ինկիլթերրա իլէ Ռուսիա սբր։ Իտահ, մէսէլէնին ճանը, Աթինատա տէյիլ։ Լօնտրատա վէ Բէթրէսպուրկատա սբր։ Պու իքի հիւքիւմէթին խարիճի բօլիթիգասընը իտարէ իտէնլէրին տիրայէթ վէ մէհարէթինէ իսէ, էմնիյէթիմիզ վար սբր։ Պինապէրին միւսթագպէլէ, սապրոսըզլըգա, ֆագաթ էմնիյէթլէ նազար իտիեօրզ։»

*** Ֆրանսա սէֆիրի սապգը Մ. Դօնատան, պիր Բարիզ զագէթասը մուխպիրլյէ միւլագաթընատա, Կիրիտ մէսէլէսինին սուլհէն թէվֆիյէսինի արզու վէ իւմիտ իթմէքլէ պէրապէր, օ խուսուսատա բէք տէ զաթի պիր ֆիքը պէհան իտէմմիշ, վէ իտարէի Համիտիէ պէօյիւք պիր Օսմանլընը։ «Կիրիտէն Թիւրքիա իչին ֆայտէ եօք սբր. էր ետ կէճ Եունանա իլէնագ օլընաճագ սբր» տէտիկինի, սօնրա ատ պու զաթը՝ ֆիքրինի թատիլ իյէտիկինի պէհան իթմիշ տիր։

*** Բարիզտէն ալընան պիր թէլէկրաֆատա, Եունանը ինթիխապթը ումումիյէսի սբրասընատա միշքիլաթ չզմամասը իչին, Կիրիտին մուխթարիյէթի իտարէսինէ՝ մէզքիւր ինթիխապլարատա էվվէլ գարար վէրիլէճէկին, Ֆրանսզ մէհաֆիլի սիեասիյէսինատէ մէմուլ օլունարը պէհան իտիմմիշ տիր։

ԵՈՒՆԱՆ ԴՐԱԼԸՆԸՆ ԻՍԹԻՖԱՍԸ

Եունան օրտուսը զապիթանը թարաֆընատա հիւքիւմէթը ասքէրիէլերինէ թագտիմ օլընան պիր մուխթիրէտէ, Եունան օրտուսընատա պուլընան զրալզատէլէրին իխրաճը թալէպ իտիլմիշ օլարգընատա, գրալ Եօրկինին, պունատան տօլայը ինֆիալ իտէրէք, հէր Եունանլընին՝ էվլատընը իսթէտիկի մէղէքէ սիւլուք ինթիրէսիմի՝ Գանունը էսասի ահքամընատա պուլընարգընը ադրա իլէ, էկէր Եունան զապիթանընին պու իտատասը գապուլ օլունուրսա, քէնտիսի տէ գրալիյէթատէն իսթիֆա իտիպ, պիթիրեն ֆամիլեասըյա պիրիքատէ Եունանիսթանատա հարէքէթ իտէճէկինի պէհան իթտիկի չայի օլմըշ իտի։ Պու չայեալար չիմտի թէքզիպ օլունուեօր։

)(1)(

ՈՒՆԶՈՒՎԱԼԱՐԸ

Իլք պահարընը իպթիտալարընատա, հավանընը սօղուզ պիր սապանը, իքի զատընընը զիեարէթինի գապուլ իթտիմ։ Պիրի վալիտէ, տիկէրի տէ գրզը իտի։ Վալիտէ՝ տուլ զատընլարա մախսուս նիզապէլէ կիւզիւնիւ էօրթմիւշ, ուզուն պոյու, կէօսթէրիշլի, գարա կէօզլիւ, կիւմրահ սաչը վէ աչըգ ալընը պիր գատրն օլուպ, ատատզլարը, չէհրէսի մունթազամ պիր չէքլատէ իտի։ Հէր հալատէ թապիեաթ վէ մէսլէք սահիպի օլան պու գատրն, կէօզլէրինին ալթընատա վէ ատատզլարը քէնարընատա կէօրիւլէն տէրին չըզըգլարատան՝ քէտէր վէ էլէմէ միւսթազրագ կէօրիւնիւեօրսը։ Եանընատաքի գրզ, օն տէօրթ հաչլարընատա օլմալը իտի։ Ղատէթ նազիք վիճուտը, վալիտէսի կիպի գարա կէօզլիւ օլան պու գրզրն կիւմրահ վէ սիեահ սաչլարը՝ ումուզընատան աչազրեա պէլինէ գատար սարգըլմըշ իտի։ Պու տա, վալիտէսի կիպի, աղըր եաս էլպիսէսի կիյինմիշ վէ հէնուզ թազէ օլան աղզընընն վէ իրի, գարա կէօզլէրինին էթրաֆընատա, թարիֆի նազապլի այնի քէտէր ու մանզուռնիյէթ էմարէլէրի միշահէտէ օլունմագատա իտի։

Միւսաֆիրլէրիմէ իսկէմլէ թագտիմ էթտիմ, վէ պէր միւթատ, զիեարէթլէրինին սէպէպինի պիլմէրմէլէրինէ պէքլէտիմ։

— Պէնիմ իսմիմ Հէթգօթ սբր, տէտի եաչը գատրն։ Կէչէնատէ զէվճիմ վէֆատ էթտի. պու կիւն, միւհիմճը թէտավի օլան զըզըմ հազգընատա սիզի կէօրմէյէ կէլտիմ։

Կէնճ գըզը եէնիտէն վէ տահա զիեատէ տիգգատլէ թէճէսիս էթտիմ. ատապիյէ վէ տէրմանսըզա պէնզէտիկինի կէօրտիւմ. իպթիրապը օ տէրէճէճ չէիտ իտի քի, օթուրտըզը եէրատէ բահատ տուրամաեօրտը, վէ եանընատաքի մասա իւզէրինատէն քեազըտ քէսմէյէ մախսուս ալէթի ալըպ, բարմագլարը արասընատա չէվիրիպ տուրուեօրտը։

Մանզա պիր մաազէրէթ մագամընատա, վալիտէսինէ խիթապէն,

պիր միւսատէմէ վուգու պուլուպ, ատքէրլէրտէն 4 քիչի թէլէֆ վէ 4 քիչի մէճրուհ օլմըշ սբր։ Արնավուտլարրն թէլէֆատը չօգ սբր։ Միւսատէմէ տէվամ իտիեօր։

ՄԷՔԹԷՊԸ ՀԱՐՊԻԷՅԻ ԹԷՇԻՐԻՅԻՆ ՇԱՀԱՆԷ

Բանկպէթիտէ Մէքթէպը Հարպիյէտէ, զապիթ չըգան զապիթանընն չահատէթնամէլէրինին թէվզի ըէմմի բէնչէնպէհ կիւնիւ իճրա իտիլմըշ սիր։ Օթուզ իւչ սէնէտէն պէրու իլք տէֆա օլարագ իճրա օլընան իշպու ըէսմ, զայէթ բարլագ օլմըշ, վէ մէքթէպ, միւքէմմէլէն թէֆրիշ վէ թէզեին զելընմըշ սբր։ Սաաթ 7ի չարեէք կէչէ, Զաթը Շահանէ, 4 ատլը պիր ֆայթօն իլէ Տօլմա-պաղչէ սէրայընատան հարէքէթլէ, սաաթ 8ատէ մէքթէպէ վասել օլմըշլար սբր։ Պէօյիւք գաբուընն սաղ թարաֆընատա սատրազամ բաչա, քեամֆիէյի վիւքէլա, էրքեանը հարպ զապիթանը, տեան, մէպուսան, տավէթլիէր վէ մէքեաթիպի ասքէրիէ զապիթանը, բասիմէի իսթիգպալ իչին տուրմըշլար սբր։ Մէքթէպը հարպիէ, միւհէնտիսխանէ, թօքը վէ սաիր ասքէրի մէքթէպէր թալէպէսի՝ թալիմանէտ սբրա իլէ տիպլիմիշլէր սիր։ Զաթը Շահանէյինն մուվասըլէթինտէ, միւզիգա՝ սէլամ հավասընը, պատէհու մարշը Մէհէմմէտիյի չալմըշ սբր։ Մէքթէպ պինասընընն իւզէրինէ Զաթը Շահանէյէ մախսուս պայրագ էշքիմիշ տիր։

Զաթը հազրէթը Բասիշահի, ատլար զաեէթ եավաշ հարէքէթ իտէրէք, արապա իլէ թալիմանէյէ կիրիմիշլէր, վէ պիճիմէ չանզատէլէր, վիւքէլա, վիւզիրա վէ մէքթէպին էրքեանը հարպը թարաֆընատան իսթիգպալ օլընմըշլար սբր։ Պու սբրատա էրքեանը հարպ սընրքը չակիրատանը, պատէհու հարպիէ, թօքը, միւհէնտիսխանէ, իսթիհքամ թօքճլարը, թըպիէ, պայթար վէ իատատ մէքեաթիպի ասքէրիէսի չակիրատանընընն ըէսմը կէչիւլէրի միւքէմմէլէն իճրա իտիլմիշ սիր։

Արաստատա միշիր իւնիֆորմասը կիյինմիշ օլան Զաթը Շահանէյինն գարշըսընատա Մահմուտ Շէվքէթ բաչա պուլընմըշ սբր։ Բէսմը կէչիտատէն սօնրա Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի՝ գասրը Հիւմաեունատա պիրինճի պալգօնը թէշրիֆ իտմիշլէր սիր։ Այնի վագըթատա քեամֆիէյի մէքեաթիպի ասքէրիյէ թալէպէսինին ումումի կէչիտի իճրա գելընմըշ սբր։ Պու սբրատա պազը ֆոթօկրաֆլար թարաֆընատան թալիմանէյինին մէնզարէի ումումիէսինին թասվիրի ալընմըշ սբր։ Կէչիտին խիթամընատա, կէչիտատ հազը պուլընան զէվամ, պէշ ատէտ միւքէմմէլ պիճիէյէ տավէթ օլընմըշլար սբր։

Զաթը Շահանէ, գասրը Հիւմաեունէն սալօնլարընատան պիրինատէ չէնատ տագըզա իսթիրահաթ պուեուրտըգատան սօնրա, պէօյիւք սալայը թէշրիֆլէ, Սուլթան Ապտիւլ Ազիզ թարաֆընատան մէքթէպէ իտատա պուլրուլմըշ օլան թախթա գուուտ իթմիշլէր սիր։

Զապիթլիք ֆէրմանլարընը ալան չակիրատան, պիրէր պիրէր մէզքիւր սալայա կէլիպ, ֆէրման իլէ պիրլիքատէ պիրէր հէսաբէյի Շահանէ ալարագ չըգմըշլար սբր։

Շահատէթնամէլէրին վէրիլմէսինատէն սօնրա, Մէքթէպը հարպիէ նազըրը թէվֆիզ բաչա՝ զանէթ պէյլիզ վէ ֆասիհ պիր նութգ գրատաթ իթմիշ, վէ խիթամընատա հազըրան թարաֆընատան «Բատիշահրմ չօգ եաշա՝» տուատը պիր գաչ քէլրէ բէք օլընմըշ սբր։

Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի, թախթընատան գալգըպ, սալանընն օրթասընատա պուլընան մասայա սօզրու իլէրլէեէրէք, աթիտէքի սէօզլէրի իրատա պուեուրմըշլար սբր։

«Վիւքէլա, ասքէր, էհալի թարաֆլարընատան կէօրտիւկիւմ թէվէճճիհը ումումի, պէնիմ մուվաֆֆագրյէթիմի թէէմմինէ քիֆայէթ իտէր։

«Ճէնապը էրհէմ էր բահրմին պիր «լութֆը մախսուսը սիւպհանիսի սիր քի, «պէնի պու թէվէճճիհի ումումյէ մաղնար «իթտի։ Ճիւմլէնիզէ այրը այրը պէհանը «թէչէքքիւր իյէրիմ։»

Պատէհու Ֆաթիհ ճամիսի վարզի վէ չահզատէկեան հազարաթընը մուալլիմի Շէվքէթ էֆ., Զաթը Շահանէ իչին արապճա պիր տուա օգուտը սբր։

Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի թէքբար պէհանը թէչէքքիւր իյէմիշ տիր։

Պատէհու Զաթը Շահանէ, պիճէ սալօնընը թէշրիֆ պուեուրտըգլարընատան, պու սբրատա մէքթէպ նամընա իքի թագրմ նէֆիս քիթապլար հուզուրը Հիւմաեունա թագտիմ օլունարագ, մանզուզիյէթը սէնիէլէրինի մուճիպ օլմուշ սբր։

Ավէլթը Շահանէ վուգուինատէն պիր չարեէք էվվէլ, եօգարտա պուլունան պիճիմէ իւմէրահ ասքէրիէ, մէրասիմի թէչեիէյի իյֆա իթմէք իւզրէ աչազը էնմիշլէր վէ վիւքէլա տահի անլէրի թէագիպ իյէմիշլէր սիր։

Պիր ազ սօնրա Բասիշահ հազրէթլէրի, չահզատէկեան հազարաթը իլէ պէրապէր աչազը էնէրէք, միւզիգարար չալընարզը վէ էթրաֆտա պուլունան էհալի ալգըշլար իճրա իյէտիքլէրի հալատէ, Նիշան-թաշը թարիգիյէ սաաթ 10 բատտէլէրինատէ սէրայը Հիւմաեունա մուվասըլէթի Շէհրիյարի վուգու պուլմուշ սբր։

«Հէր նէ գատար սինինիմ քիւչիւք իսէ տէ, պու գամէտեալարընը նէ գատտր ֆայտէսիզ օլարգընը պիլիրիմ։ Լաքին նէ՝ չարէ, իթաաթա մէճպուրրմ։»

Նապզընը մուայէնէ իթտիմ, վէ կէօյսինէ վէ արգասընա գուլագ գօյուպ, եիւրէկի վագաա պիր ազ զայիֆ իսէ տէ, ագճիրէրլէրինին մունթազամ օլարգընը անլատըմ։ Խիլասա, ումումի պիր զաֆլէթը թապիիյէ վէ մանէվիյէտէն պաչգա, հալինատէ հիչ պիր մուճիպը էնտիչէ ալէամէթ կէօրմէտիմ։

Պիր ազ սօնրա, խըզմէթճիյի չաղըրըպ, վալիտէսիյէ խուսուսի սուրէթատէ կէօրիւշէպիլմէք իչին, միս Հաթգօթն տիկէր պիր օտաեա կէօթիւրիւլմէսինի էմր իթտիմ։ Կէնճ գըզ, սրգըլարագ տիչարը չըգարը։

Եալընըզ գալտըզըմըզտա, միսիս Հէթգօթն պանա իլք սիւալի չու օլատու.

— Հազրգէթի հալի սէօյլէեէճէկինիզի վատ իտիեօրմըսընըզ։

— Սիզէ տէյէճէք չօգ չէյիմ եօգ սբր. գըզընըզը տիգգատլէ մուայէնէ իթտիմ. հիչ պիր խասթալըզը եօգ սբր։ Շիւպհէ-

---

ԵԷՄԷՆ ԱՀՎԱԼԻ

Զարշէնպէհ կիւնքի զաղէթալարատա, օգատ. 24 թարիխիյէ Աժանս Սթէֆանինին Բօմատան չէքմիշ օլարգը ատիտէքի թէլէկրաֆ տէրճ իտիլմիշ իտի. «Եէմէն մէսէլէսի ատէթա պիր ինթիլալ բէնկի ալմըշ սբր։ Տէվէրան իտէն պիր չայեատա կէօրէ, սատրազամ բաչա, Եէմէնէ ատաքիրի իմատատիէ եէթիշէնէ գատար, Գըրմզը տէնիզտէ պուլընան Ինկիլիզ վէ Իթալեան հարպ սէֆինէլէրինին մուավէնէթ իթմէլէրինի թալէպ իյէմիշ սիր։ Վօլթուրնօ նամ Իթալեան գրուազէօրիւ, պու սապահ Ատէնատէն ճիատէյէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէք տիր։»

Պու պապատ Պապը Ալիտէն իտիլէն իսթիյզահ իւզէրինէ ալընան մալիւմաթատան՝ մէզքիւր թէլէկրաֆ չիրքէթի բիվայէթինին տալ ու էսասը օլմաաըզը անլաչըլաըզը կիպի, Եէմէնճէ չիմտիյէ գատար ճէրէեան իթմիշ օլան ահվալէ պիր նէթիճէ վէրիլմէսի՝ հիւքիւմէթը Օսմանիյէճէ գարարկիր օլարգընընատան, մէզքիւր վիլաեէթէ ասքէր կէօնտէրիլմէսի վէ սէվահիլին մուհաֆազասը իչին խաֆիֆ պիր ֆիլօ կէզտիրիլմէսի գարարլաչարբըլմըշ սբր։

Պու թէտպիրլէրտէն հիւանի նէթիճէ հուսուսէ կէլէճէկի մէմուլ օլունուեօր։

*** Բօմատան այնի Աժանսը օգատ. 25 թարիխիյէ քէչիտէ իթտիկի ալիկեր պիր թէլէկրաֆնամէտէ իսէ, պէր վէճճը ահթի օգունմըշ սբր.

«Իթալիա խարիճէ նազրը Մ. Բոմբիլի՝ հինի հանճէթատէ Իթալիա մէնաֆիլինի հիմայէ իթմէք իւզրէ, էլեէվմ Ատէնատէ պուլընան Վօլթուրնօ նամ զըրնը զրուազէօրիւն ատէլէթէն Հիւաէյատատա հարէքէթ իթտիրիլմէսի իչին պարիզ նէզարէթինէ էմր վէրմիշ սիր։»

*** Սանատանը ասըլար թարաֆընատան մուհասէրէ իտիլտիկի հավատիսի թէքզիպ օլունուեօր։

ԱՐՆԱՎՈՒՏԼԸԳ ԱՀՎԱԼԻ

Արնավուտլըգատա ատատիչ վէ սիւքիւնէթին պօպուլարընը պազը Էվրօպա զաղէթալարընատան նազէն չէհրիմիզ զաղէթալարը եազմըշլար իսէ տէ, Պազը Ալիտէն տլընան մալիւմաթատան, նէ՝ Ֆիրօվիքատ, նէ՝ տէ Արնավուտլըգն սաիր ճիհէթլէրինատէ պիր կէօնա գարըշըգլըգ էսէրի գալմատընը, վէ վէրկիլէրինի վէրմէք իսթէմէէն Արնավուտլարրն պու բատատարընատան ֆարիզ կէլմէյէ մէճպուր օլարգլարը անլաշըլմըշ սբր։

*** Սէլանիքատէն օգատ. 25 թարիխիյէ պա թէլէկրաֆ իչար օլընարգընա կէօրէ, Պէրանատա (Թէքատ) Հազգը վէ Ճաֆէր պէյլէրին գօմանտասը ալթընատաքի ասքիր իլէ Արնավուտ ասըլարը պէյնինատէ

— Պիր չէյլէ օյնամագ, պէնի ֆէրահլանտըրըր, տէտի։

— Մատմազէլին հիսս իթտիկի բահաթսըզլըգ էմարէլէրի նէ՞ կիպի չէյլէր տիր, տէյի սիւալ իթտիմ։

Միսիս Հէթգօթ՝ պիր սընրքի միւշթէրիլեր կիպի միւսկէմ սուրէթատէ պիր թազըմ խասթալըգ էմարէլէրինատէն պահա իթմէյէ պաչլատը։ Նիհայէթ սէօզլէրինատէն, միս Կապրիէլին եէմէք եէմէտիկինի, բահաթ ուեումատըզընը, զայիֆ վէ տէրմանսըզ օլուպ, հիչ պիր չէյտէն խոչլանմատըզընը անլատըմ։

— Միս Կապրիէլ գա՞չ եաշընատա սբր։

— Եագընատա օն պէշ եաշընատա օլաճագ սբր։

Միսիս Հէթգօթն սէօյլէտիկի զէման, կէնճ գըզ. կէօզլէրինի խալընն իւզէրինէ աթֆ իթմիշ, էլինտէքի քեազըտ քէսմէյէ մախսուս ալէթի չէվիրիպ տուրուեօրտը։ Պիր իքի տէֆա տա տէրինճէ էսնէտի։ Ատէթատէն օլան մուայէնէյի թըպիէյէ թէվֆիգի հարէքէթ իթմէսինի ըէճա իթտիմ։ Տէրհալ իթատաթ իթտի, ֆագաթ կէօզլէրինատէն չու. ֆիքիրտէ օլարգը աչիքատարէն ալաչըլըեօրտը.

Զաթը Շահանէ, գասրը Հիւմաեունէն սալօնլարընատան պիրինատէ չէնատ տագըզա իսթիրահաթ պուեուրտըգատան սօնրա, պէօյիւք սալայը թէշրիֆլէ, Սուլթան Ապտիւլ Ազիզ թարաֆընատան մէքթէպէ իտատա պուլրուլմըշ օլան թախթա գուուտ իթմիշլէր սիր։

Զապիթլիք ֆէրմանլարընը ալան չակիրատան, պիրէր պիրէր մէզքիւր սալայա կէլիպ, ֆէրման իլէ պիրլիքատէ պիրէր հէսաբէյի Շահանէ ալարագ չըգմըշլար սբր։

Շահատէթնամէլէրին վէրիլմէսինատէն սօնրա, Մէքթէպը հարպիէ նազըրը թէվֆիզ բաչա՝ զանէթ պէյլիզ վէ ֆասիհ պիր նութգ գրատաթ իթմիշ, վէ խիթամընատա հազրրան թարաֆընատան «Բատիշահրմ չօգ եաշա՝» տուատը պիր գաչ քէլրէ բէք օլընմըշ սբր։

Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի, թախթընատան գալգըպ, սալանընն օրթասընատա պուլընան մասայա սօզրու իլէրլէեէրէք, աթիտէքի սէօզլէրի իրատա պուեուրմըշլար սբր.

«Վիւքէլա, ասքէր, էհալի թարաֆլարընատան կէօրտիւկիւմ թէվէճճիհը ումումի, պէնիմ մուվաֆֆագրյէթիմի թէէմմինէ քիֆայէթ իտէր։

«Ճէնապը էրհէմ էր բահրմին պիր «լութֆը մախսուսը սիւպհանիսի սիր քի, «պէնի պու թէվէճճիհի ումումյէ մաղնար «իթտի։ Ճիւմլէնիզէ այրը այրը պէհանը «թէչէքքիւր իյէրիմ։»

Պատէհու Ֆաթիհ ճամիսի վարզի վէ չահզատէկեան հազարաթընը մուալլիմի Շէվքէթ էֆ., Զաթը Շահանէ իչին արապճա պիր տուա օգուտը սբր։

Զաթը հազրէթը Շէհրիեարի թէքբար պէհանը թէչէքքիւր իյէմիշ տիր։

Պատէհու Զաթը Շահանէ, պիճէ սալօնընը թէշրիֆ պուեուրտըգլարընատան, պու սբրատա մէքթէպ նամընա իքի թագրմ նէֆիս քիթապլար հուզուրը Հիւմաեունա թագտիմ օլունարագ, մանզուզիյէթը սէնիէլէրինի մուճիպ օլմուշ սբր։

Ավէլթը Շահանէ վուգուինատէն պիր չարեէք էվվէլ, եօգարտա պուլունան պիճիմէ իւմէրահ ասքէրիէ, մէրասիմի թէչեիէյի իյֆա իթմէք իւզրէ աչազը էնմիշլէր վէ վիւքէլա տահի անլէրի թէագիպ իյէմիշլէր սիր։

Պիր ազ սօնրա Բասիշահ հազրէթլէրի, չահզատէկեան հազարաթը իլէ պէրապէր աչազը էնէրէք, միւզիգարար չալընարզը վէ էթրաֆտա պուլունան էհալի ալգըշլար իճրա իյէտիքլէրի հալատէ, Նիշան-թաշը թարիգիյէ սաաթ 10 բատտէլէրինատէ սէրայը Հիւմաեունա մուվասըլէթի Շէհրիյարի վուգու պուլմուշ սբր։

«Հէր նէ գատար սինինիմ քիւչիւք իսէ տէ, պու գամէտեալարընը նէ գատտր ֆայտէսիզ օլարգընը պիլիրիմ։ Լաքին նէ՝ չարէ, իթաաթա մէճպուրրմ։»

Նապզընը մուայէնէ իթտիմ, վէ կէօյսինէ վէ արգասընա գուլագ գօյուպ, եիւրէկի վագաա պիր ազ զայիֆ իսէ տէ, ագճիրէրլէրինին մունթազամ օլարգընը անլատըմ։ Խիլասա, ումումի պիր զաֆլէթը թապիիյէ վէ մանէվիյէտէն պաչգա, հալինատէ հիչ պիր մուճիպը էնտիչէ ալէամէթ կէօրմէտիմ։

Պիր ազ սօնրա, խըզմէթճիյի չաղըրըպ, վալիտէսիյէ խուսուսի սուրէթատէ կէօրիւշէպիլմէք իչին, միս Հաթգօթն տիկէր պիր օտաեա կէօթիւրիւլմէսինի էմր իթտիմ։ Կէնճ գըզ, սրգըլարագ տիչարը չըգարը։

Եալընըզ գալտըզըմըզտա, միսիս Հէթգօթն պանա իլք սիւալի չու օլատու.

— Հազրգէթի հալի սէօյլէեէճէկինիզի վատ իտիեօրմըսընըզ։

— Սիզէ տէյէճէք չօգ չէյիմ եօգ սբր. գըզընըզը տիգգատլէ մուայէնէ իթտիմ. հիչ պիր խասթալըզը եօգ սբր։ Շիւպհէ-

ՊՐՈՒՍԱՅԱ ՍԼՅԵՌԱՀԱԹԸ ՇԱՀԱՆԷ

Զաթը հազրէթը Բաթիշահին Պրուսայա սէյեռահաթնա պիւթիւն մահէլի կ-հալիսի ֆէվգէլատէ սրզու իլէ պէքլէմէք-տէ սիր։ Պու պապտէ պէօյիւք թէսաբիքեաթ կէօրիւլմիւշ սիւր։ Մուտանիա-Պրուսա տէմիր եօլը գումբաթիասը՝ Զաթը Շահանէնին՝ գարանա չըզմալարընա մախսուս եէնի պիր իսկէյէ ինչա իթարիմիշ տիր։ Սէյեռահաթը Շահանէնին բրօկրամը.

Իսթանպօլատան հարէքէթ սաաթ 3տէ։ Եօլտա էօյլէ թաամը։ Մուտանիայա մուվասալէթ՝ սաաթ 7 ½ իլէ 8 արասընտա։ Մուվասալէթաէ Օսմանը հարպ սէֆինէլրինտէն թօրլար ամբլաձագ։ Իսկէյէտէ գուրպանլար քէսիլէճէք։ Վէ Իսթանպօլատան կէօնտէրիլէն միւդիւգ՝ մարշը միւլէյի չալանաձագ սրը։

Իսկէյէտէ, վալի, գօմանտան, Մուտանիա զայմագամը, պէյէմիէ բէյիսի վէ բուէսատի բուհանիյէ թարաֆընտան Զաթը Շահանէ իսթիգպալ օլընաձագ։ Վէ վալի իլէ Զաթը հազրէթը Բաթիշահիյէ բէֆգամ իտէն վէ քէյա մարիֆէթիյէ բէսմը թազամի ինբա իսիլէճէք սիր։

Իսկէյէտէն ըսթանբօնա գատար, հօլլն իւզերինէ զըմէթատար խալբլար սէրիլէճէք վէ էթրաֆա չիչէք վէ հաբրազլար վաղ օլընաձագ սրը։ Ասքէր, ժանտարմա վէ միւսիթլիֆ մէքթէպլէր չակիրտանը՝ իքի սըրա սիգիլէճէքլէր սիր։

Զաթը հազրէթը Բաթիշահինին բարիպ օլաձաղը թրէնը մախսուսըն էօնիւնտէն, ուսուլատէն օլաղը վէճնէ, պիր գելաղաձ թրէն կիաէճէք սիր։ Մուտանիատան Պրուսանա գատար 100էր մէթրօ մէսաֆէտէ, իքի սըրա իւզերինատ ասաքիրի Օսմանիէ տուրաճաղլար սրը։

Բաթիշահ հազրէթլէրի, Պրուսատա, Պէքլէմէյէ մուվասալէթլէրինատ, միւգիդա՝ մարշը միւլէյի չալանաձ սրը։ Զաթը Շահանէյի, Պրուսա պէյէտիէ բէյիսի, պաղը էրքեանը զապիթան, օն պէշ գատար էշրաֆ վէ բուէսատի բուհանիյէ իսթիգպալ իսէճէքլէր սիր։ Վալի հազրէթլէրի անէլերի խաքիրայը Շահանէյէ թազամի իյլեկէճէք սիր։ Թօրլար սիրլաձաղ, չէնիր նամընա պիր նութգ իրատ իսիլէճէք վէ գուրպանլար քէսիլէճէք սիր։ Այայը Շէհրիարինին կէչէճէկի եօլը իւզերինատ ասքէրլէր, ժանտարմալար, բօյիսլէր վէ միւսիթլիֆ մէքթէպլէր չակիրտանը պուլունաձաղլար սրը։

Զաթը հազրէթը Շէհրիարինին Պրուսատա գալանաձաղլարը միւատէթէճ, հէր կէճէ զանտիլ ասնանմասը վուգու պուլաձաղ սրը։ Զաթը Շահանէ, մուվասալէթլէրինին իրթէսի կիւնիւ, գալէ իչինատ Օսման վէ Օրխան սուլթանլարը թիւրպէլէրինի, պատէհու Եըլտըրըմ սուլթան Պայազիտին վէ էմիր Պուխարինին թիւրպէլէրինի, ճամիլէրինի զիեարէթ իտէճէքլէր սիր։

Իշպու զիեարէթատէն սոնրա, Զաթը հազրէթի Բաթիշահի, արզու իտիրլէրէք, Սէրկի մահէլլինի թէչրիֆ պուեուրաձաղլար սրը։

Իքի կիւն սոնրա, թարաֆը Շահանէտէն թայինին պուլյուլաձաղ զէվաթը բէսմի գապուլի իճրա, վէ էօյլէտէն սոնրա Զէքիրկէտ, Մուրատիէ վէ Խիւսավէնտիկեար թիւրպէլէրի զիեարէթի, վէ սաաթ 11-12 բաառէլէրինատ Մուտանիայա ավտէթ, վէ Տէրիսաատէթէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իտէճէքլէր սիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Եարին Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի եօրթասը օլմագ վէ Պէօյի-ք-սաաաքի քիլիսէմիզին եէվմը մախսուսը պուլունմագ հասէպիյէ, սապան, մէգքիւբ քիլիսէտէ Կ-Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի թարաֆընտան Զայնաւոր Պատարագ թագսիս իսիլէճէք սիր։

*** Տիւն Վարչական ժողով ապը իճթիմա իթմիշ սիր։

*** Ատանա վէ Պաղչէէտէ հիւքիմէթին եէնի կէօնտէրիկի իսանէլէրին թէվզիինէ պաշլանմաքը՝ մահէլլինատէն Պէյն էլ միլլէ իսանէ գօմիսիօնընա պիլիրիլմիշ սիր։— Իշպու գօմիսիօնին ալտրը մալիսմաթը մէվսուսկէյէ նէզարէն, էվվէլճէ թարաֆը հիւքիմէթատէն կէօնտէրիլմիշ օլան 30,000 լիրանըն 14,000 լիրալըգ հիսասը ալընաղլմիշ իսէ տէ, գալան 16,000 լիրանըն հիսասը ալընմամըշ, վէ չունըն պունըն գիմէթինատ գալմըշ սրը։ Ֆուգարաեա մախսուս քարայը զիմմէթլէրինէ կէչիրէնլէրին մէյանատա չըզսրըլարագ, ճէզան սէղալարընին վէրիլմէսի իչին, գօմիսիօն ազասընատան Մր. Բիթ, Մր. Ուիթօլ վէ Ա. Գասապարեան վէ Մ. Շիրինեան էֆ.-լէրին Տաիրիվ նէզարէթինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի գօմիսիօնա գարարլաշըրըլմըշ սրը։— Ատանա իեանէ գօմիսիօնը, հանմըշ, վէ հարը իսարագ օրմշ 100 խանէյի թամիր իթմիշ, վէ 1500 լիրա սարֆիյատ, միւհթաճիյէ ալէաթ ատաղմիմշ սրը։

*** Ատանա վիլայէթինատ մալլէրի հանմըշ օյան սահապը էվտաքին, իքի սէնէ զարֆինատա, հալընը պիր տէֆալրդ օրմագ իւզրէ, մալլէրինին միւթէսարրըֆը օլարգլարընը իսապատ իթմէք չարթըյա, եէնիսէն հէօճէթէթ իսթէսիքլէրինատ, պիլա պէկէյ պու հէօճէթլէրին վէրիլմէսի հիւքիմէթճէ գարարլաշարրըլմըշ սրը։ Պու պապտէ հարբլաճագ զանուն լահիասը՝ Մէճլիսի մէպուսանը կէլէճէք սէվրէի իճթիմասիյէսինատ թատիզ օլընաձագ սրը։

*** Թէպտիլի հավա իշին մէմէքէթի օլան Թէքիրտաղընա ազիմէթինի հազրընմրզ Դեր-Յովսէփ Վ. Ճամճեան Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշ սրը։

*** Հաճընատա 1000 գատար տուլ վէ հօքսիզ պուլընարզը՝ Էրմէնի քարիգխանէսինէ հազրմըշ սրը։

*** Միւթէվէֆա Թոմսա էֆ. Թերզեանըն զէվճէի միւհիմէրէմէսի Տիկին Սաթինիկ Թերզեանըն վէֆաթը միւնասիպէթիյէ, Օննիկ էֆ. Համլեան թարաֆընատան, չիչէք պէտէի օրմագ վէ «Ս. Անան» Որբանոցընա վէրիլմէք իւզրէ խարէխանէմիզէ կէօնտէրիլմիշ օլան պիր լիրաա օսմանի՝ մէզքիւբ Որբանոցա թէսլիմ իսիրմիշ սրը։

*** Օր. Պէթրոս Բարաունակեան հատիսէսինի եազմըշ իսիք։ Պու պապտէ ալարդրմրզ մալիսմաթա կէօրէ, Օր. Պէթրոս Բարաունակեանը մայրապետ օրմագ արզուսը, եէնի օրմաերդ, չօղտան պէրի զանիր օրմուշ սրը։ Վալիէսի վէ սարիր ագրատարը, քէնտիսինի պու ֆիքրիհէն վազ կէչիրմէկէ բէք չօղ չալըշմըշլար, նամթա մէքթէպլի կիտիպ կէլմէքլէրինատ, նիչէ սէֆթա օ եօլատա իսթիբար վէ դոսի հաթրատա պուլունմըշլար։ Վէ մայրապետը՝ գըզը կիզլէմէյիպ, վալիէսի, գարաշ վէ գըզգարաշը վէ սիկէր ագրատաքը իլէ կէօրիւշմիւշլէր իսէ տէ, գըզ՝ պիր սիրրի ֆիքրինատէն կէրի սէօնմէք իսթէմէմիշ, պուտնրն իչին էօնէյլէ պէրիյէ միւրաճաաթլար տա օլունմըշ, լաքին իչթիհատկիմիզէ կէօրէ, գըզըն կոչումընա գարշը պիր չէյ եարբլանմամաղը ճէվապը ալընմըշ սրը։

Իմամ, իշ պէօյլէ օլատըր հալատ, պաղը զաղէթալարատա, «մայրապետէր՝ պու գըզը գաչբրալար, իլգիալ իթարիէր» նամալ սէնիէպիլիր։ Կիւնարիզ վագթը, Պէյօղլու Ճատատէի քէպիրինատէն, խընճախընճ էհալի իչինատէն նամալ գըզ գաչբրըլըր։ Էկէր պու գըզ գաչբրըլմագ իսթէնսէ իսի, կէճէ վագթը գաչբրըլամագ մը իսի։ Վէ գաչբրմագ իչին տատա պաչգա թէպիրլէր պուլունմամագ մը իսի։ Հէմ տէ մայրապետէր իչինատ նիչէ բրէնսէպէր, գօնթէպէր պուլունտըգը։ Վէ պունդար՝ քէնտի արզուսի սամիմիէրիյէ օ մէպլէքէ տաթիլ օլուսգլարը հալատ, պիր Օր. Պէթրոսի գաչբրմագ վէ իզթիալ իթմէք իչին պուգատար քիւրֆիթէ նէ մէճմուրիյէթ վէ նէ լիւզում վար իսի։ Հալպու քի քէնտի գանատթը, արզուսը իլէ միւրաճաաթ իտէնին բէատ իսիլմիկի տէ նէ՞բէտ կէօրիւմիշ սրը։

Տօղրուսը, պէօյլէ պիր նազիք զէման տա, վէ տատա եազդն կիւնէրէ գատար Ֆրանսըզ միլլէթինին, խուսուսիյէ միւհթէրէմ բահրպ վէ բահրպէլէրինին՝ Ատանա վէ ճիվարը գրթալընատա իպրազ իթարիէրի պունճա ատարը համիյէթէ վէ ինանիյէթէ գարշը, պիր գըզըն մայրապետ օրմագ իսթէմէսինատէն տօղայը, վէյէվ թէէսսիֆ վէ չիքայէթ տէ իսիլմէք լազըմ կէլսէ, նէզարէթ վէ հատատ մատարուֆ տարիսինատ օրմասը էյզէմիքէն, պունդն պիւսպիթիւն խիլաֆընատա օլարագ, կէրէք զաղէթալարատա վէ կէրէք պիրիսասա Պէյօղլը Երրորդութիւն նամ էրմէնի քիլիսէսինատ զուհուրա կէլէն հալէ թէէսսիֆ օլունուր։

Ս. Ցակոբ խասթախանէսիզէ 1908 դեկտ. 24տէն 1909 փեբր. 1է գատար համիյէթմէնատան թարաֆընատան վէրիլմիշ օլան իանանթին պիր գրթա ճէվապէրինի ալարգ։ Կէլէճէք նիսսէսիմիզատ տէրճ իսէճէյիզ։

ՄԻԹՔԻՖԷՐԻԴ ՄԱԼԻՄԱԹ

Տիւն, սէյամլրդ բէսմինատէն սոնրա սատրազամ բաչա հուզուրը Շահանէյէ գապուլ օլընմըշ սրը։

Պու կիւն, Խրիմը Մրսրը Էվրօբատան Իսթանպօլա կէլէճէք սիր։

Բօմա սէֆիրի Հազգը պէյ՝ Բէթրէսպուրգ, վէ Պիւքրէշ սէֆիրի Սաֆա պէյ՝ Բօմա սէֆարէթլէրինէ թայինին օլընմըշլար սրը։

Տէօյշէ Օրիանթ Պանգ՝ Մէրսինատէ պիր չիպէ թէէսսիս իթմիշ սրը։

«Իթթիհատ»ատա օգունարզընա կէօրէ, Պէյօղլը միւթէսարրըֆը սապզը Մազնար պէյ՝ Գոսսովա, Գոսսովա վալիսի Հիւսնի բաչա՝ Թարապլուսը Ղարպ, Շէյխ Իբրահիմին մախսուսը՝ Թէսիրզ ազասընատան Իսպարտիմ պէյ՝ Սէլանիք, Էմրինէ վալիսի Բէչիտ բաչա՝ Սուրիէ, Սուրիէ վալիսի Նազիմ բաչա՝ Ճէզարիրի Պահրը Սէֆիա վալիլիքլէրինէ թայինին օլընմըշլար սրը։

— Սիպին ատ սրհէթինիզ բէք էյի կէօրիւնմէկօր, ատէյի իլավէթէն սէօյէսիմ։

Դատրն գըզարարագ։

— Պիլէնիզ նէ՞ ատրէճէ քէսէրիմ վար սրը, ատար։

Տէրքեար օլան պաղը թավսիյէլէրատ պուլունարմ։ Կէնճ գըզ իչին պիր բէյէթա եազարմ։ Պատէհու միսիս Հէյդօր մուֆարագաթ իթմա։

Իրթէսի սապահ, այնի վագթտա, իրզամէթճիմ, գարշուն գալէմ իլէ իւզերինէ «Դապրիէլ Հէյդօր» իսմի, վէ ալթընատա, կինէ այնի ատէմիճէ եազը իլէ «Հէյման սիպի կէօրմէյէ միւհթաճըմ» իպարէսի եազըը պիր գարթ կէթիրմէքլէ, թէաճճիւպսէ գաչարմ։

Զէնճ ատազդա ազըպինատ, միս Կապրիէլ օտատա կիրան։ Բիսվէթի, պիր կիւն էվվէլքի կիպի իսի։ եալընըզ ճիտատի, վագարը պիր սուրէթատ պուլունուեօրը։

Մէզպուրէ, գըզարարագ վէ էյիմի թութարագ։

— Նա՞սըլսընըզ, ատյի սօրատա։ եալընըզ պաչմա վէ բարամ օլմատարագ պուրատա գատար կէլտիմ։ Պունատա պիր զարար վա՞ր մը սրը։

— Միւլանազա իսին քի, բէտէրինի ատա եազընատա զայպ իթմիշ սրը։

— Մալիմ. Ֆագաթ պու խուսուս՝ գըզընըզըն ատապիլիկինի իյզան իթմէկ քատֆի ատյիլ սիր։ Սըհհէթի պէրքէմալ օլան պիր չօճուգ, ալթը այ սոնրա, սըհհէթինի պօղաձագ ատրէճէտ քէտէր հրատ իտէմէգ։

— Էվվէթ, պու խուսուս պէնի բէք զիեատէ պիհուզուր իսիոր։

Ֆիլվագը միսիս Հէյդօր, զատէթ միւզատրըպ օլուպ, հէյլճանընատան նայի էլլէրի, ատատաղլարը տիթրէեօրը։

Նիհայէթ, ատաղա գալգարագ, ատիմ քի,— Գըզընըզ՝ սինիր բահթաբզըզընա թապի սիր։ Շիմտիքի հալտ հիչ պիր խասթալըգ եօգ սրը։ Ֆագաթ պէյնինին գիեատէ թանրիք օլընմասընատան պիր խասթալըգ վագը օլապիլիր, եախսա զաթէն պօղուլմըշ օլան ատապիլիկի մուխթարալը պիր ատրէճէյէ կէլէպիլիր։ Իմամ գըզընըզա ատրհալ թէպտիլի հավա իթարմէնիզի իիթար իսէրիմ։

Միսիս Հէյդօր՝ ատրինճէ իչինի չէքտի։

Պատէհու մէզպուրէյէ տիզգաթլէ պագարագ։

— Սիպին ատ սրհէթինիզ բէք էյի կէօրիւնմէկօր, ատէյի իլավէթէն սէօյէսիմ։

Դատրն գըզարարագ։

— Պիլէնիզ նէ՞ ատրէճէ քէսէրիմ վար սրը, ատար։

Տէրքեար օլան պաղը թավսիյէլէրատ պուլունարմ։ Կէնճ գըզ իչին պիր բէյէթա եազարմ։ Պատէհու միսիս Հէյդօր մուֆարագաթ իթմա։

Իրթէսի սապահ, այնի վագթտա, իրզամէթճիմ, գարշուն գալէմ իլէ իւզերինէ «Դապրիէլ Հէյդօր» իսմի, վէ ալթընատա, կինէ այնի ատէմիճէ եազը իլէ «Հէյման սիպի կէօրմէյէ միւհթաճըմ» իպարէսի եազըը պիր գարթ կէթիրմէքլէ, թէաճճիւպսէ գաչարմ։

Զէնճ ատազդա ազըպինատ, միս Կապրիէլ օտատա կիրան։ Բիսվէթի, պիր կիւն էվվէլքի կիպի իսի։ եալընըզ ճիտատի, վագարը պիր սուրէթատ պուլունուեօրը։

Մէզպուրէ, գըզարարագ վէ էյիմի թութարագ։

— Նա՞սըլսընըզ, ատյի սօրատա։ եալընըզ պաչմա վէ բարամ օլմատարագ պուրատա գատար կէլտիմ։ Պունատա պիր զարար վա՞ր մը սրը։

— Ասլա։ Բէնա իտէրիմ օթուրուն, վէ նէ՞ իսթէսիկինիզի ատյէյին։

— Անագատ ատրմայը թէրճիհ իտէրիմ։ Ο գատար ատապիրիմ քի, օթուրամամ։ Վալիտէմին իսապէրի օլմագսըզն էվատն չըգարամ։ Տիւն, սիպին քիսվէթինիզատն խաչնատա օլատամ, վէ կէյիպ սիպի պուլմայը ֆիքրիմէ գօյատամ։ Սիպէ էմին օլապիլիրմիյիմ։

— Շիւպհէսիպ։

Պու զարիպ չօճուգ մէրազըմը թատրիք իթմէքտէ իսի։ Պիր կիւն էվվէլքի ֆարզիսթիրինին ատզրատ օլաբզրնա, հանի պուզայիֆ իլ պիտնէ չօճուգընը՝ պիր սըրրըն ազբրլըգը ալթընատա էզիրմէքտէ իսուկինէ գանի օլմանա պաչլատամ։

— Սիպի սինլէհօրամ, ատյի տէվամ իթամամ։ Իֆատէնիզի բէք ազամանընը, չիւնքի զիեատէ մէչզուլամ. անճագ հէր հանկը չէյ հալինիզի իյզահ իսէպիլիրսէ։ Վէ պէնիմ սիզէ եարամ իթմէմի միւմքին գըլարատա, օնլարը ալօյէյին։

— Սիզ պէնի զանէթ ատապի պուլատունուզ։ ատ՞յիլ մի։

— Էվվէթ։ սինիրլէրինիզ թանրիք սալընմըշ սրը։

— Ասլա։ Բէնա իտէրիմ օթուրուն, վէ նէ՞ իսթէսիկինիզի ատյէյին։

— Անագատ ատրմայը թէրճիհ իտէրիմ։ Ο գատար ատապիրիմ քի, օթուրամամ։ Վալիտէմին իսապէրի օլմագսըզն էվատն չըգարամ։ Տիւն, սիպին քիսվէթինիզատն խաչնատա օլատամ, վէ կէյիպ սիպի պուլմայը ֆիքրիմէ գօյատամ։ Սիպէ էմին օլապիլիրմիյիմ։

— Շիւպհէսիպ։

Պու զարիպ չօճուգ մէրազըմը թատրիք իթմէքտէ իսի։ Պիր կիւն էվվէլքի ֆարզիսթիրինին ատզրատ օլաբզրնա, հանի պուզայիֆ իլ պիտնէ չօճուգընը՝ պիր սըրրըն ազբրլըգը ալթընատա էզիրմէքտէ իսուկինէ գանի օլմանա պաչլատամ։

— Սիպի սինլէհօրամ, ատյի տէվամ իթամամ։ Իֆատէնիզի բէք ազամանընը, չիւնքի զիեատէ մէչզուլամ. անճագ հէր հանկը չէյ հալինիզի իյզահ իսէպիլիրսէ։ Վէ պէնիմ սիզէ եարամ իթմէմի միւմքին գըլարատա, օնլարը ալօյէյին։

— Սիզ պէնի զանէթ ատապի պուլատունուզ։ ատ՞յիլ մի։

— Էվվէթ։ սինիրլէրինիզ թանրիք սալընմըշ սրը։

(Տէվամ)